

Bij particulieren en bedrijven

...bijen uit Amsterdam...

“De Amsterdammer heeft de bij ontdekt”, schreef het Parool op 2 juni dit jaar in een groot artikel over het bijenhouden in die stad. Het artikel zelf bevestigt de toegenomen belangstelling voor de bijenhouderij in stedelijke gebieden. In de laatste aflevering in de serie *Stadsimkers* doet Ardine verslag van haar ronde langs enkele Amsterdamse privéimkers en bij-zondere bedrijven.

Rivierenbuurt

Zeker in Amsterdam zijn stadsimkers geen nieuw fenomeen. Guus Verhoeven houdt al 19 jaar bijen midden in de hoofdstad. Begin september ging ik bij Guus op bezoek. In een onverwacht diepe achtertuin in de Rivierenbuurt heeft hij vier Dadantkasten met productievolken staan en negen minipluskastjes met teeltvolkjes. De tuin is weelderig begroeid met o.a. een vijgenboom, pruimenbomen en bessenstruiken, voedzaam voor zowel bijen als mensen.

Als kind al had Guus belangstelling voor bijen maar zijn ouders waren niet enthousiast. Dus toen zijn zoon van vijf 19 jaar geleden de zwerm kreeg die een imker in de straat had geschept, zei papa Guus geen ‘nee’. De bijen zijn niet meer weg geweest en het gezin Verhoeven telt inmiddels meerdere imkers.

Zachtaardige en zwermtrage bijen vindt Guus beslist voorwaarde voor het imkeren in de stad. Daarom heeft hij vol overtuiging voor Buckfastbijen gekozen. Samen met Herman Groen is hij oprichter van de teeltgroep Amstelland. Doel van de vereniging is de teelt van Buckfastbijen te bevorderen. Met teeltgroep Marken onderhoudt Guus intensief contact, Marker moeren bevolken dan ook zijn kasten.

De bijen zijn inderdaad heel zachtaardig, want in de smalle tuin loop je vlak voor de vliegopeningen langs en fotograferen gaat moeiteloos. En dat terwijl ik middenin de vliegroute zit. De bijen halen hier goed; de biodiversiteit is groot. Ze ontwikkelen zich over het algemeen prima. Een hogere temperatuur en beschutting tussen de gebouwen dragen bij aan een aangenaam klimaat. Met de burens heeft Guus nooit problemen gehad.

Bloedbank

Ook bij zijn werkgever, de Bloedbank, staat in de tuin een volk. De bloeddonoren kunnen er tijdens hun zitting naar kijken. De Raad van Bestuur van de Bloedbank heeft de kast geadopteerd, en zo de onkosten gedekt. In de nieuwsbrief van de Bloedbank vertelt Guus regelmatig over het wel en wee van de bijen en de honing gaat meestal met de bloeddonoren mee naar huis.

Keizersgracht

Harmke van de Fliert is sinds een paar jaar stadsimker aan de Keizersgracht. De twee bijenkasten staan in de tuin achter haar appartement. Deze tuin is een oase tussen de bebouwing en het is er zo rustig dat je vergeet dat je midden in het centrum van de hoofdstad zit. Lang voor Harmke besloot imker te worden, woonde er al een bijenvolk in een 100 jaar oude holle es. Die boom is een

foto's Ardine Korevaar

Boven: Stadsimker Guus Verhoeven in de Rivierenbuurt. Onder: kasten aan de Keizersgracht

gemeentelijk monument en wordt zorgvuldig onderhouden. Dat volk zwermde elke zomer. In 2008 schepte Harmke zo'n zwerm omdat zij toen, na jaren verbouwen en inrichten, de rust en ruimte had om zelf actief bijen in een kast te verzorgen. In eerdere huizen waar zij woonde was die gelegenheid er niet. “Mijn vader is imker, zodoende wist ik (een beetje) hoe het moest. Ik heb bij hem een zesramer opgehaald, beschermende kleding etcetera en zoonlief heeft de zwerm uit de appelboom getikt. Dit volkje heeft een seizoen in mijn tuin gestaan maar het is helaas niet helemaal goedgegaan. In 2010 heb ik een volkje van mijn vader gekregen, me opgegeven bij de imkerclub Amstelland en daar mijn imkerdiploma gehaald,” vertelt ze. “Ik geniet van het kijken naar de bedrijvigheid van de bijen zowel vanuit huis als wanneer ik in de tuin bezig ben. Fascinerend.”

Voor de bijen is er in de besloten binnentuinen in de directe omgeving gedurende een lang seizoen genoeg te halen. Harmke heeft dit jaar ook minder dan menig plattelandsimker last gehad van de koude en natte start. Langs de grachten leveren ook de lindebomen een bij-drage.

We kijken naar de bedrijvigheid van de gewone, niet-rasbijen, die met de gebruikelijke zwermverhinderende en regelmatige controle geen overlast veroorzaken voor de burens. De eerste honingooft dit jaar leverde 20 kg op en smaakt bijzonder goed. Harmke

hoopt er eind april tijdens de Amsterdamse Tulpendagen nog van te verkopen; de keurtuin is dan opengesteld voor bezoekers.

Beelease

Niet alleen particulieren maar ook bedrijven in en rond Amsterdam hebben belangstelling voor bijen. Dirk Dekker van Imkervereniging Waterland in Amsterdam-Noord wil met zijn Stichting Beelease een verbinding leggen tussen de opleiding van nieuwe imkers en het sponsoren van opleiding en bijenkasten door bedrijven. De gedachte achter Beelease is eenvoudig: voor flink wat mensen is het houden van bijen een aantrekkelijke maar dure aangelegenheid: een cursus van ca. € 150, kasten die nieuw toch al gauw € 200 per stuk kosten en een bijenvolk van tegen de € 100. Naast pak en gereedschap een hele uitgave voor je eerste volk. Vraag daarom een bedrijf de kosten voor opleiding en volk te sponsoren en als tegenprestatie wordt het bijenvolk door de opgeleide imker voor het bedrijf onderhouden. Kasten krijgen vervolgens het bedrijfslogo, het bedrijf wordt verrijkt met een groen imago en zo krijgt het maatschappelijk ondernemen vorm. De sponsor ontvangt honing, voorzien van het etiket van de firma en zo geschikt als relatiegeschenk. Dit aantrekkelijke initiatief staat nog in de kinderschoenen en de crisis zal geen stimulans zijn, maar dat bijen bij bedrijven in beeld zijn is een nieuwe en bijzondere ontwikkeling.

Connected Bees bij Cisco

Bij leverancier van netwerkssystemen Cisco kwam het initiatief voor het houden van 'bedrijfsbijen' van de medewerkers zelf. Sinds 30 april 2012 staan er drie kasten op het dak van het Cisco-gebouw in Amsterdam-Zuidoost. Eén van de initiatieven waar de producten van Cisco worden ingezet, is het project 'Connected Bees' als een van hun toepassingen voor duurzaamheid en biodiversiteit. Matthieu Minguet is projectmanager Connected Bees in Amsterdam. Hij heeft ook bijgedragen aan de introductie van het bijenproject op het dak van Cisco in Parijs. Ook in het Engelse Reading huisvest het bedrijf bijen. Het bijenhouden is door de medewerkers enthousiast verwelkomd. Het draagt bij aan de teambuilding. Van Matthieu kregen 42 medewerkers veel te horen over het belang van bijen voor voedselvoorziening en biodiversiteit. Ook praktische informatie over wanneer bijen steken en hoe dat te voorkomen hielp om eventuele huiver om te zetten in een verslavende belangstelling. De opleiding van de werknemers is verzorgd door imkervakhandel Het Ielgat. Matthieu zoekt bewust naar dergelijke contacten om zo de bedrijfsbijen en -imkers in te bedden in de Nederlandse bijenhouderij. Cisco levert netwerkapparatuur en dus worden ook de drie bijenkasten binnenkort uitgerust met een (draadloze) voorziening voor elektronische monitoring van de kasten. Zodra de bijen zich een beetje thuis voelen op het dak van Cisco worden er sensoren voor het meten van luchtvochtigheid en

temperatuur in aangebracht. Ook komt er video-observatie voor de vliegplank waarvan de beelden in het gebouw voor iedereen te volgen zullen zijn. De kasten komen bovendien op een balans te staan en de veranderingen in gewicht zullen tweemaal per dag per sms worden doorgestuurd naar onderzoeker Gérard Arnold (neem een kijkje op iscc.cnrs.fr/spip.php?article61). Wie weet, leiden al die gegevens samen tot nieuwe inzichten. Matthieu verwacht trouwens niet dat zulke controlesystemen al gauw beschikbaar komen en betaalbaar zijn voor huis-, tuin- en keukenimkers, maar hij heeft wel visioenen hoe soepele communicatiesystemen de imker in de toekomst van nut zouden kunnen zijn. Bijvoorbeeld om stagnaties in de volksontwikkeling te helpen opmerken, waarnemingen met elkaar te delen of gebruik van pesticiden vroegtijdig te signaleren. Tot slot: de honing van de ciscobijen heet *Honeymoon*, omdat de medewerkers zo verliefd zijn geworden op de bijen! Nu maar hopen op een goed huwelijk tussen bijen en bedrijf.

Zeeburg

Niet alle initiatieven in de stad pakken even goed uit. De bijen die sinds 2004 bij de Prins Hendriktunnel op de levensgrote 'bijentafels' (buitenbeeldenbeeld.nl/Zeeburg/Bijentafels.htm) van kunstenaar Frans Mandersloot staan, moesten poortwachters voor de leefbaarheid van de stad zijn. De uitslag is niet gunstig: in de directe omgeving is weinig dracht en op acht meter hoogte waait het voor bijen te hard. Imkervereniging Waterland heeft nog een poging ondernomen om ze met plexiglas tegen de wind te beschermen, maar de kunstenaar vond die aanvulling een aantasting van zijn werk en de beschutting is weer verwijderd. De bijen gedijen dus niet goed op deze winderige asfaltplek. In 2013 loopt het contract met de kunstenaar af en gaat stadsdeel Zeeburg met de kunstenaar over het voortbestaan van het kunstwerk 'Voor de bijen' overleggen; dit om het bijenhouden op die plek te beëindigen. Voor de bijen is wel heel jammer dat men door een onbuigzaam contract hun ongelukkige situatie zo lang in stand heeft moeten houden.

Een negatief geluid moet niet de conclusie van het artikel vormen. Stadsimkerij blijkt er inmiddels in een grote verscheidenheid te zijn en mag zich verheugen in veel aandacht. Die hype zal misschien wel weer luwen, maar ondertussen maken dan toch erg veel mensen die normaliter niet met bijen in aanraking zouden komen, kennis met de imkerij en worden doordrongen van het belang van bijen voor ons allemaal.

